

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege.
A hivatalos közzétételre az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1490/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.232/2024/16. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Kúria Bfv.II.232/2024/16. számú végzése, a Debreceni Ítéltábla Bf.II.229/2023/22. számú ítélete, valamint a Nyíregyházi Törvényszék 1.B.390/2021/38. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panaszban kifogásolt ügy lényege a következő.
- [3] 2.1. A Nyíregyházi Törvényszék 2023. január 30-án kihirdetett 1.B.390/2021/38. számú ítéletével bűnösnek mondta ki az indítványozó V. rendű, valamint az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű és IV. rendű terheltet társtettesként, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás bűntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (6) bekezdés, (5) bekezdés b) pont]. Ezért az indítványozó V. rendű terheltet 4 év 6 hónap szabadságvesztésre, 200 napi tétel, napi tételenként 10 000 forint, mindösszesen 2 000 000 forint összegű pénzbüntetésre és a közügyektől 4 évi közügyektől eltiltásra ítélte, valamint vele szemben 25 684 331 forint erejéig vagyonekbezást rendelt el. A törvényszék a szabadságvesztés büntetések végrehajtási fokozatát valamennyi terhelt tekintetében fegyházban állapította meg és kizárta a terhelteket a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményéből.
- [4] 2.2. A valamennyi terhelt tekintetében védelmi fellebbezések folytán eljáró Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2023. június 21-én kihirdetett, s ekként jogerős Bf.II.229/2023/22. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a terheltek cselekményeit társtettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettének

[Btk. 396. § (6) bekezdése, (5) bekezdés *b*) pont második fordulat] minősítette, s velük szemben a velük szemben kiszabott szabadságvesztés büntetéseket, mint bűnszervezetben elkövetőkkel szemben tekintette kiszabottnak. A vagyonekobzást I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében külön-külön 64 210 829 – 64 210 829 forint erejéig, a III. rendű terhelt esetében 400 000 forint erejéig rendelte el, míg az indítványozó V. rendű, valamint a IV. rendű terhelt esetében pedig a vagyonekobzás alkalmazását mellőzte. A másodfokú bíróság egyebekben az elsőfokú ítéletet – valamennyi terhelt tekintetében – érdemben helybenhagyta.

- [5] 2.3. A jogerős határozattal szemben az I. rendű és a II. rendű terhelt védője, valamint a III. rendű, a IV. rendű és az indítványozó V. rendű terhelt védője terjesztettek elő felülvizsgálati indítványokat.
- [6] Az I. rendű és a II. rendű terhelt védője arra hivatkozott, miszerint az alapügyben hozott jogerős ügydöntő határozatban megállapított ítéleti tényállás alapján az elbíráláskor hatályos Btk. szerinti bűnszervezetben való elkövetés megállapításához szükséges elemek hiányoznak. A terheltek között ugyanis nem vertikálisnak nevezhető alá-felé rendeltség volt, hanem egyszerű munkakapcsolat, amely minden csoportos munkavégzésre szükségszerűen jellemző, hiányzik továbbá a hosszabb időre szerveződés megállapíthatósága, a cselekménnyel ténylegesen érintett időszak nagyságára figyelemmel, és nem bizonyított a konspiratív működés sem, miután az nem csak a konspirációs nyelv használatában merül ki.
- [7] Hivatkozott továbbá arra is, miszerint a III. rendű, IV. rendű és V. rendű terhelt tudattartalma eltért védenői tudattartalmától, a legalább öt éves büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmények elkövetésének célja legfeljebb csak I. rendű és a II. rendű terhelt esetében állapítható meg.
- [8] Hivatkozott végül arra is, hogy a Kúria bűnszervezet megállapításával kapcsolatos eddigi jogértelmezése álláspontja szerint nem felel meg a jogalkotó akaratának.
- [9] A III. rendű, a IV. rendű és az indítványozó V. rendű terhelt védője indokolása szerint a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terheltek bűnösségét, valamint a bűncselekmény törvénysértő minősítése okán törvénysértő büntetést szabott ki velük szemben, amikor a bűnszervezetben való elkövetést terhükre megállapította. A bűnszervezeti elkövetés megállapítására ugyanis egyértelmű adat nem volt, miután a terheltek régi baráti társaságában hierarchikus tagoltság nem volt és a feladatmegosztás folytán nem alakult ki a terheltek között alá-fölérendeltséggel járó szervezett elkövetési forma.
- [10] 2.4. A Kúria a 2024. november 28-án meghozott Bfv.II.232/2024/16. számú végzésével – valamennyi terhelt tekintetében – hatályában fenntartotta a Nyíregyházi Törvényszék 1.B.390/2021/38. számú és a Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bf.II.229/2023/22. számú ítéletét.

- [11] A Kúria indokai szerint a felülvizsgálati indítványok előterjesztői szűkítés nélkül kifogásolták a büntetés törvénysértő voltát, ezért az indítványok valamennyi terhelte tekintetében a Be. 649. § (1) bekezdés *b)* pont második fordulat *ba)* alpontja szerinti felülvizsgálati oknak felelnek meg, ezért a Kúria valamennyi indítványt ezen törvényi ok alapján bírálta el. A Kúria ez alapján azt vizsgálta, hogy a bűnszervezetben elkövetés megállapítása az irányadó tényállásban foglalt ténymegállapítások alapján törvényes volt-e.
- [12] A Kúria indokai szerint a bűnszervezetet mint a társas bűnelkövetés alakzatát a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 1997. évi LXXIII. törvény, 1997. szeptember 15. napjával iktatta be a büntetőtörvénybe. Fogalma 1999. március 1. napjával, majd 2002. április 1. napjával módosult, ez utóbbi alapján a bűnszervezet három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése. Ugyanez a szövegezés került át a 2013. július 1. napján hatályba lépett Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjába is.
- [13] A bűnszervezet-fogalom ismételten 2019. július 10-i hatálybalépéssel, a Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2019. évi LXVI. törvény 107. §-ával módosult; újabb két tényállási elem, a hierarchikusan szervezettség és a konspiratív működés követelményének beépítésével a megállapítására vezető feltételrendszer szigorodott. Tekintettel arra, hogy e módosítás 2019. július 10-én, azaz a terheltek terhére rótt bűncselekmények (2018. szeptember-2019. április) elkövetési idejét követően lépett hatályba, ezért az a jelen ügyben – a Btk. 2. §-ának alkalmazása körében, ahogyan azt az alapügyben eljáró bíróságok sem tévesztették szem elől – nem közömbös.
- [14] A 2019. évi LXVI. törvény 107. §-ával módosított Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontja szerint a bűnszervezet megállapításának feltételei: legalább három személyből álló, hosszabb időre, hierarchikusan szervezett, konspiratíván működő csoport, amelynek célja ötévi, vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése. E feltételek egyidejű megléte esetén törvényes a bűnszervezet megállapítása.
- [15] A Kúria indokai szerint a bűnszervezet tagjaként való bűnelkövetés jellegzetessége, annak szervezettsége, strukturáltsága, összehangoltsága, amely magát a bűnszervezetet a legsúlyosabb többes elkövetői alakzattá teszi, a bűnszervezetben való elkövetést pedig az egyik, társadalomra leginkább veszélyes képződménnyé. Az ilyen elkövetői csoportok szándékos bűncselekmények elkövetése érdekében szerveződnek a lehetséges legjobb életvitel kialakítása érdekében, ezért életvitelszerűen foglalkoznak a bűnözéssel, ahol nem a megélhetés vagy a létfenntartás, hanem maga a kifejezett jólét – mások rovására történő – elérése és fenntartása a cél.

- [16] A hosszabb időre való szerveződés lényege, hogy az elkövetés tartama időben nem limitált (Kúria Bfv.II.915/2022/17.). E törvényi feltétel nem a tényszerű hosszabb működést, hanem egy célzatot, a működés időben hosszabb távra való tervezését jelenti. Az irányadó tényállás alapján maga a tevékenység jellege, kivitelezésének módja, így a gyártáshoz szükséges eszközök és a dohánylevelek beszerzése, feldolgozása, értékesítésre előkészítése, ténylegesen a folyamatos működés biztosítása, nem utolsósorban az egész célja, az elkövetők ebből származó rendszeres hasznának biztosítása az alkalmiságon fogalmilag is túlmutat.
- [17] A hierarchikus szervezettséget, illetve a konspiratív működést illetően a Kúria indokai szerint a hierarchikus jelleg nem jelent kidolgozott, fejlett, mereven elhatárolható döntési szinteket. Megállapítható a hierarchikus szervezet, ha a csoport tagjai között legalább két szinten megjelenve irányító-irányított, utasítást adó-utasított személykapcsolat ismerhető fel. A hierarchia a korábbi összehangolt működést specializálja tovább a csoporton belüli feladatmegosztásnak legalább részbeni alá-fölérendeltségi személykapcsolatban való megjelenésének megkövetelésével. Ha olyan adat áll rendelkezésre, amely akár egy résztvevő szervezői, koordináló, irányító szerepére vonatkozik a feladatok megosztása során, akkor e körülmény olyan alá-fölérendeltséget jelentő személykapcsolatnak tekinthető, amely megalapozhatja a bűnszervezet megállapítását az új fogalom szerint is (Kúria Bhar.III.571/2019/41. számú végzés [155] bekezdés).
- [18] Az irányadó tényállás alapján a terheltek terhére rótt cselekmény hosszú időre tervezetett, folyamatosan „a bűn szervezését” célzó és működtető „vállalkozás”, amelyben a beszerzést, feldolgozást, előkészítést, szállítást koordináló, az értékesítésben domináló szerep az ötletadó és kivitelezésben együttesen közreműködő, e téren már kellő „szakmai ismerettel” is rendelkező I. rendű és II. rendű terhelte volt. A baráti, ismeretségi körükbe tartozó IV. rendű és V. rendű, továbbá III. rendű terhelte a cselekmények elkövetésébe ők vonták be, a feladatokat megszervezték, terhelte társaikat utasításokkal ellátták. A III. rendű terhelte, IV. rendű és V. rendű terhelte, I. rendű és II. rendű terhelte által adott megbízások alapján végezték a rájuk bízott tevékenységet, melyért tőlük fizetést kaptak.
- [19] A Kúria indokai szerint továbbá a végzett tevékenység jellege, a dohánylevelek külföldi beszerzése, feldolgozása, értékesítésre előkészítése és mindezek szállítása előre megtervezett, részleteiben kidolgozott egymásra épített struktúra nélkül – amelyben világosan elkülönülő feladatmegosztás és végrehajtási metódus van – nem képzelhető el. A terheltek közötti kapcsolat ezáltal alá-fölérendeltségi, irányító és irányított személyek megállapítását lehetővé tevő jegyeket hordoz, amely a hierarchikus szervezettségnek feleltethető meg.
- [20] Mindezekon túl a bűnszervezet megállapításának nem törvényi feltétele, sem a terhelte és az elkövetőtársai közötti ismeretségi viszony, sem annak hiánya, de a baráti-

ismeretségi viszony sem jelent automatikusan mellérendeltséget közös tevékenység végzése során.

- [21] A konspiratív működés vonatkozásában a Kúria megállapította, hogy konspiráció alatt egyfajta titkos szervezettség és leplezett működés értendő, melynek célja a csoport tényleges tevékenységének elfedése. Célja a hatósági felderítés megghiúsítása; annak elérése, hogy a titokban történő szerveződés folytán a bűncselekmény és az elkövetők személye a külvilág számára ne legyen felismerhető, belső információk ne kerüljenek ki. A csoport konspiratív működése lényegében a korábbi fogalom összehangolt működésének feleltethető meg, amennyiben az a külvilág elől rejtve valósul meg, de nem jelenti a teljes szervezet minden tagjával való együttműködést, hanem az egyes cselekményekhez rendelt személyek összehangolt tevékenységét feltételezi (Kúria Bhar.III.571/2019/41. számú végzés [156] bekezdés).
- [22] Az irányadó tényállás szerinti a tevékenység „biztonságos”, vagyis más elől rejtett működtetése érdekében a terheltek minden lehető intézkedés megtettek. Ennek csak egy része a ténylegesen tevékenységük középpontjában álló dohánygyártmány burkolt nevekben megjelölő, valamint annak jellemzői és a működtetéssel összefüggő releváns tények kapcsán a kódnyelv használata. A lekövethetőség, a figyelem bármiféle felkeltése megelőzésének érdekében a „vállalkozás” eltérő személy tulajdonában álló ingatlanra telepítése, a szállítás során ugyancsak más tulajdonában álló, bérelt gépjármű használata, a folyamatos, a közúti ellenőrzések, pénzügyőrök és rendőrök jelenlétére vonatkozó információátadást célzó telefonos kapcsolattartás szükségességének előre eltervezettsége és megfelelő működtetése, a cselekmények és az elkövetők felderítésének megnehezítését, valamint a cselekmény minél hosszabb ideig való leplezését célozta. Ha pedig a külvilág elől rejtve megvalósított cselekmény a szervezetben résztvevő terheltek összehangolt tevékenységével párosul, ez pontosan a bűnszervezet megállapításához megkívánt konspiratív működés fogalmának felel meg.
- [23] A Kúria indokaiban kitért arra is, miszerint a bűnszervezeti elkövetés megállapításához a bűnszervezet Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjában tételezett tárgyi ismérveknek nem az egyes terheltek magatartásában kell tükröződnie, hanem a szervezet tevékenységében. A bűncselekmény elkövetője bűnszervezetben elkövetőnek minősülhet akkor is, ha maga csupán esetleg vesz részt a szervezet célját képező bűncselekmény elkövetésében, csupán egyetlen bűncselekményt (részcselekményt) megvalósítva, miközben a szervezet kialakult hierarchiájában akár részt sem vesz és a további elkövetőkkel konspiratív kommunikációt nem folytat, feltéve, hogy tudata a Btk. értelmező rendelkezései között meghatározott e tárgyi ismérveket, illetve az ezeknek megfeleltethető életbeli tényeket átfogja (4/2005. BJE jogegységi határozat II. pont; Kúria Bfv.II.1.033/2021/32.). A jelen esetben pedig ennél jóval többről is szó van.

- [24] A kezdeményező és irányító I. rendű és II. rendű terhelten túl a többi terhelt is tisztában volt a működés mibenlétével és módjával, de annak jogellenességével is, hiszen jellegében azonos bűncselekmény miatt ítélte el a bíróság jogerősen III. rendű, IV. rendű és V. rendű terhelteket is, ekként tudatuk a bűnszervezet törvényben meghatározott tárgyi ismérveit átfogta, amely a bűnszervezet jogkövetkezményei alkalmazásának nélkülözhetetlen feltétele. Az ellenben ebből a szempontból közömbös, hogy ők *quasi* „alkalmazottként” vettek részt a szervezet tevékenységében.
- [25] A Kúria ekként megállapította, hogy az eljáró bíróságok a jogerős ítéletben törvényesen állapították meg, hogy a terheltek a cselekményüket bűnszervezetben követték el, és törvényesen alkalmazták annak a büntetési tételre kiható jogkövetkezményeit is.
- [26] A Kúria – az I. rendű és II. rendű terhelt védője által a Kúria bűnszervezet jogértelmezését ért kifogásai kapcsán – rámutatott, hogy a Kúria Alaptörvényből fakadó legfontosabb feladata a jogegység, a bíróságok egységes ítélkezési gyakorlatának biztosítása. Az egységes és az Alaptörvénnyel összhangban álló joggyakorlatot elsősorban nem igazgatási eszközök, hanem a Kúria döntéseinek kötelező ereje biztosítja, az erre épülő korlátozott precedens-rendszer a jogegység biztosításának alkotmányos, gyors és hatékony eszköze.
- [27] 2. Ezt követően nyújtotta be az V. rendű terhelt az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybírósághoz, és indítványozta a Kúria Bfv.II.232/2024/16. számú végzése, a Debreceni Ítéltábla Bf.II.229/2023/22. számú ítélete, valamint a Nyíregyházi Törvényszék 1.B.390/2021/38. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Álláspontja szerint a támadott döntések ellenétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, II. cikkével, illetve a XXVIII. cikk (1), (4) és (7) bekezdésével.
- [28] Az indítványozó hivatkozik arra, hogy érintettsége az ügyben, a feltért bizonyítékok alapján megkérdőjelezhető. Nem nyert bizonyítást az sem, hogy tudattartalma teljes bizonyossággal átfogta volna azt a tényt, hogy bűnszervezet keretein belül dolgozik. Hivatkozik továbbá arra, hogy álláspontja szerint az ügyben az eljáró bíróságok a bűnszervezet fogalmának Alaptörvénnyel ellentétes értelmezése folytán megsértették a tisztességes eljáráshoz való jogát. Egy szabályozás felülírása, kitágítása a bíróságok részéről ugyanis már nem jogértelmezési, hanem *contra legem* jogalkalmazási – tulajdonképpen jogalkotási – tevékenységet jelent, ami felveti a bíróságok törvényeknek való alávetettsége elvének a sérelmét.
- [29] Álláspontja szerint a bíróságok megalapozatlanul állapították meg a bűnszervezet fennállását, mert nem volt bizonyított a hierarchikus szervezettség, a konspiratív működés, illetve a csoport működése nem haladta meg egy „átlagos szervezettségű” bűnelkövetés szintjét. A bűnszervezet megállapítása minőségi többletfeltételeket igényel, amelyeket a bíróságok nem támasztottak alá kellő bizonyítottsággal.

Tekintettel pedig arra, hogy a bűnszervezeti minősítés súlyosabb büntetést eredményez és így jelentős büntetőjogi következményekkel jár, a téves minősítés közvetlenül érinti az alapjogok érvényesülését.

- [30] Az ítéletben alkalmazott bűnszervezeti minősítés nem felelt meg a Btk. pontos és világos rendelkezéseinek, így a büntetőjogi legalitás elvét sértette [Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdés]. A jogbizonytalanság miatt nem volt tisztában azzal, milyen magatartás számít bűnszervezeti cselekménynek, ezért az ítélet sem tekinthető törvényes alapúnak. Ezzel sérült az elvárható jogbiztonság [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése] követelménye is. A bűnszervezet fogalma túl tág, értelmezése bizonytalan, emiatt sérülhet az előreláthatóság követelménye. Nem tudhatta, hogy cselekményük nem egy „laza együttműködés” és bűnszervezetté minősíthetik.
- [31] Az indítványozó hivatkozott továbbá arra, miszerint a Kúria jogértelmezése nem felel meg a jogalkotó akaratának. E tekintetben – az idegen szavak és kifejezésének szótárára alapítottnak – hivatkozik egyrészt a görög eredetű hierarchia szó jelentésére, mely rangsort, szigorú alá-fölérendeltségi sort, míg a hierarchikus kifejezés valamilyen hierarchia szerint felépülő rangsort jelent. Ehhez képest a latin eredetű konspiráció alatt összeesküvést, a titkos tevékenység folytatására az illegális szervezetek által felépített rendszert kell érteni, míg a konspiratív kifejezés azt jelenti, hogy az adott eljárás a titkos tevékenységre jellemző, azzal kapcsolatos. A bíróságoknak a teleologikus értelmezés alapján a jogalkotó szándékát is figyelembe kellett volna vennie, erre viszont nem került sor.
- [32] Tekintettel arra, hogy az ügyben eljáró bíróságok a feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit nem vizsgálták meg kellő alapossággal, és nem indokolták meg kellőképpen ezen érvek értékelését, ezért sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség követelménye is.
- [33] Hivatkozik az indítványozó az Alaptörvény II. cikkének sérelmére is. Indokai szerint a bűnfelelősség elve alapján vizsgálni kell a tettes viszonyát magatartásához és annak eredményéhez. A 4/2005. Büntető jogegységi határozat kimondja, hogy „a Btk. 98. § (1) bekezdése akkor alkalmazható, ha az elkövető tudata a bűnszervezet Btk. 137. § 8. pontjában meghatározott tárgyi ismérveit átfogja.” A magyar büntetőjog az egyéni felelősségen alapuló büntetőjogi felelősségen nyugszik, ennek megfelelően vizsgálni kell, hogy az elkövető tudattartama átfogta-e a bűnszervezetben való elkövetés tényét. A tudattartam két irányba, az ún. alapcselekmény tekintetében és ezzel párhuzamosan a bűnszervezet tárgyi ismérveinek felismerése tekintetében vizsgálendő. Mindezek alapján jelen ügyben az I. és a II. rendű terhelt tudattartama volt azonos, míg az ügy további terheltjei teljesen más tudattartalommal rendelkeztek, így a cselekmény bűnszervezetben történő elkövetésének megállapítása nemcsak a hatályos büntetőjogot, hanem az Alaptörvény sérelmét is eredményezi.

- [34] Az indítványozó végül megjegyezte azt is, hogy az ítélezési gyakorlat nem egységes a bünszervezet fogalmának értelmezése körében és azzal kapcsolatban nincs jogegységi határozat sem.
- [35] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [36] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdés szerinti hatvan napos határidőn belül terjesztette elő.
- [37] 3.2. Az Abtv. 27. §-a értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, érintettsége terheltként fennáll a támadott bírói döntéssel összefüggésben.
- [38] 3.3. Az indítvány részben eleget tett az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt követelményeknek. Az indítvány felhívja az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó szabályt és kifejezett kérelmet tartalmaz a jogkövetkezmény megállapítására, előadja az eljárás megindításának indokait, a tisztességes eljáráshoz való jog vonatkozásában annak sérelmének lényegét, megjelöli a támadott bírói döntéseket, valamint az Alaptörvény sérülni vélt szabályait.
- [39] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatályba lépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás tilalma és a felkészülési idő hiánya esetén lehet alapítani {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17], 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]}. Az indítványozó alkotmányjogi panasza ugyanakkor alapvetően a jogbiztonság sérelmére hivatkozik a bíróságok jogértelmezési tevékenységével összefüggésben. Erre tekintettel az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben nincs helye a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenessége vizsgálatának.
- [40] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az Alaptörvény II. cikke, valamint a XXVIII. cikk (4) és (7) bekezdése vonatkozásában az indítvány releváns, alkotmányjogi érvelést nem tartalmaz.

- [41] Az indítvány szerinti, az Alaptörvény II. cikke, az emberi méltósághoz való jog vonatkozásában megfogalmazott aggályok, kifogások nem állnak értékelhető összefüggésben az emberi méltósághoz való jog alkotmányos tartalmával és ezzel kapcsolatban az indítványozó érvelést nem terjesztett elő {3374/2024. (X. 18.) AB végzés, Indokolás [45], 3004/2020. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [38]-[40]}. Hasonlóképpen nem terjesztett elő az indítvány önálló alkotmányos érvelést a XXVIII. cikk (4) bekezdése (*nullum crimen* elv, legalitás elve) és a XXVIII. cikk (7) bekezdése (jogorvoslathoz való jog) vonatkozásában sem.
- [42] 3.4. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. E feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [43] 3.4.1. Az Alkotmánybíróság az indítványozónak a bírósági határozatokban megállapított bünszervezetben elkövetés ellenében felhozott érvei vonatkozásában ismételten megjegyzi a következőket.
- [44] A bünszervezet fogalmisága, illetve a bünszervezetben elkövetés megállapíthatósága kapcsán értelemszerűen a vonatkozó nemzetközi egyezmény tartalmisága és a nemzetközi szabályozás tartalma képez a jogalkalmazásnak alapot.
- [45] A bünszervezetre vonatkozó szabályozás nemzetközi alapjaként 1998. december 21-én az Európai Unió Tanácsa együttes fellépést fogadott el az Európai Unió tagállamaiban a bűnöző szervezetben való részvétel bűncselekménnyé nyilvánításáról. 2000. december 14-én a 2282/2000. (XI. 29.) számú Korm. határozat alapján a belügyminiszter aláírta az ENSZ keretében létrejött Egyezményt a határon átnyúló szervezett bűnözés ellen. Az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezmény a 2006. évi CL. törvénnyel került kihirdetésre.
- [46] Az Egyezmény 2. cikk a) pontja szerint a szervezett bűnözői csoport bizonyos ideig fennálló, három vagy több főből álló strukturált csoport, amely összehangoltan működik egy vagy több, a jelen Egyezményben meghatározott súlyos bűncselekmény elkövetése céljából, közvetlen vagy közvetett módon pénzügyi vagy más anyagi haszon megszerzésére törekedve. A c) pont értelmében a strukturált csoport nem egyetlen bűncselekmény azonnali végrehajtására, és nem alkalmasszerűen létrehozott csoport, amelyben nem szükséges, hogy tagjai pontosan meghatározott szerepekkel rendelkezzenek, vagy hogy tagsága állandó legyen, illetőleg fejlett hierarchiával rendelkezzen {3470/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [28]; 3471/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [28]; 3472/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [28]; 3473/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [28], 3029/2024. (I. 24.) AB határozat, Indokolás [33]–[36]}.

- [47] Ehhez képest a hierarchikus kapcsolat sem a korábbi Btk. bűnszervezet fogalma, sem az Egyezmény alapján nem elvárt. A hatályos Btk. nem tartalmaz törvényi értelmezést a 459. § (1) bekezdés 1. pontjában meghatározott bűnszervezet-fogalom körében a „hierarchikusan szervezett” és a „konspiratíván működő” fogalmi elemekhez. Ezek értelmezése a jogalkalmazó, a bíróság feladata. A jogalkalmazó alkotmányossági kötelességének eleget téve értelmezésekor figyelembe veszi a jogszabályhoz fűzött indokolást, azonban annak kötőereje nincs, az nem anyagi jogi szabály. A törvényi indokolás az egyes fogalmi elemek megállapításához ad értelmezési segítséget. A bíróság feladata megvizsgálni minden ügyben, hogy megállapítható-e adott tényállás alapján a bűnszervezetben elkövetés. A bíróság számára e tekintetben mindig az alanyi oldal vizsgálata a lényeges. A terhelteknek tudnia kellett, hogy azt a bűncselekményt, aminek elkövetői, bűnszervezetben valósítják meg.
- [48] A jogszabályi változás folytán a „hierarchikus” szervezettség nem jelenti valamennyi bűnszervezetben résztvevő személy hierarchiában való elhelyezkedését. Amennyiben olyan adat áll rendelkezésre, amely akár egy résztvevő szervezői, koordináló, irányító szerepére vonatkozik a feladatok megosztása során, akkor e körülmény olyan aláfölérendeltséget jelentő személykapcsolatnak tekinthető, amely megalapozhatja a bűnszervezet megállapítását az új fogalom szerint is.
- [49] A csoport konspiratív működése – ami nem más, mint az együttreménykedés, „összeesküvés” – lényegében a korábbi fogalom szerinti „összehangolt működéssel” összhangban álló, a leplezettség pedig ennek a mikéntje. Amennyiben a külvilág elől rejtve valósul meg, akkor értelemszerűen nem jelenti a teljes szervezet minden tagjával való együttműködést, hanem az egyes cselekményekhez rendelt személyek összehangolt tevékenységét feltételezi {Bfv.III.745/2021/30., idézi: 3470/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [31]; 3471/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [31]; 3472/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [31]; 3473/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [31]; 3029/2024. (I. 24.) AB határozat, Indokolás [39]–[40]}.
- [50] 3.4.2. Ehhez képest a törvénysértésre (*contra legem* jogértelmezésre) történő indítványozói hivatkozás esetén az Alkotmánybíróság kizárólag abban az esetben semmisíthetné meg a támadott döntéseket, amennyiben a bíróságok nyilvánvalóan a törvény szövegével ellentétes, vagy azt teljes mértékben kiüresítő jogalkalmazás révén az alaptörvény-ellenesség szintjére (*contra constitutionem*) is felérően törvénysértő határozatot hoznának.
- [51] Hasonlóképpen, az indokolási kötelezettség körében e követelményéből az fakad, hogy a bíróság döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően köteles számot adni, vagyis a bíróság kötelezettsége, hogy az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {ld. pl.: 3370/2023. (VII. 19.) AB végzés, Indokolás [27]; 1041/2026. (II. 6.) AB végzés, Indokolás [35]}.

- [52] A támadott döntésekben rögzített indokolás azonban sem az indokolási kötelezettség sérelmének, sem az alaptörvény-ellenes jogértelmezés kételyét – és ezeken keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét – nem veti fel.
- [53] A Kúria támadott végzése részletesen értelmezte a bünszervezet fogalmát és indokolta, hogy az irányadó törvényi tényállásban tisztázottak alapján miért állapítható meg a bünszervezet fennállása. Ennek körében részletesen számot adott arról, miért nem vezethetett eredményre az indítványozó (illetve terhelttársai) érvelése.
- [54] Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság indokolt jogi álláspontját, illetőleg valamely jogszabályi rendelkezést az indítványozó szerint az eljáró bíróságok megsértettek (vagy helytelenül értelmeztek), még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől {lásd például: 3275/2022. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [55] Az Alkotmánybíróságok következetes gyakorlata szerint hangsúlyozza azt is, hogy a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24], 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15], 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [56] 4. Ekként az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései szerint eljárva, az Abtv. 27. § (1) bekezdésére tekintettel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján – visszautasította.

Budapest, 2026. március 10.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró